

EXPUNEREA PROFESIONALĂ LA POPULAȚIA RROMĂ

DANIELA TOMA¹, DORIN IOSIF BARDAC²

¹Doctorand Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu, ²Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu

Cuvinte cheie: meserii tradiționale, boli profesionale, managementul fenomenului ocupațional

Rezumat: Rromii din județul Dâmbovița sunt meseriași de tradiție și se ocupă cu fabricarea cărămizilor, a copăilor, lingurilor din lemn, împletesc coșuri din nuiele, târne și mături, toarnă cazane de țuică și burlane de tablă. Numărul acestor rromi cu meserii tradiționale s-a redus, apărând în ultimii 10-15 ani lucrătorii în salubritate și metalurgiștii care prelucrează metale, muncitori cu bolile profesionale aferente meseriilor.

Keywords: traditional occupations, occupational diseases, management of occupational phenomenon

Abstract: The Gypsy population in Dambovita county are craftsmen of tradition and deals with the manufacture of bricks, troughs, wooden spoons, baskets intertwined twigs and besoms and they are also casters of brandy boilers and pipes of iron. The number of these traditional crafts of the Gypsy people has reduced, appearing in the last 10-15 years sanitation workers and metallurgists who process metal illnesses related trades workers.

Ocupația este activitatea utilă aducătoare de venit în bani sau natură, desfășurată de o persoană în mod obișnuit într-o unitate economico-socială și care constituie pentru aceasta sursa de existență.

Ocupația este proprie persoanelor active care practică o activitate recunoscută de societate ca utilă pentru sine și pentru semenii săi.

În acest sens, ocupația unei persoane poate fi exprimată prin funcția sau meseria exercitată de aceasta, prin prelucrarea obiectelor muncii sau prestarea de servicii.

Scurt istoric

Rromii sunt menționați încă din anul 224 e.n. de secretarii șahului Persiei.

Aceștia migrează prin Persia până în anul 642 e.n. unde prin amestecul cu populația locală și prin căsătorie formează poporul ROM sau DOM.

Rromii sunt un popor indoeuropean de origine indiană. Limba rromilor este veche și foarte apropiată de sanscrita. Întrucât rromii nu au un stat propriu, ei sunt împrăștiați atât în Europa cât și în cele două Americi de Sud și de Nord, în țări precum Argentina, Brazilia, Columbia, Canada, Statele Unite ale Americii. În general, rromii sunt nomazi, ceea ce le-a creat dificultăți în integrarea socială, fiind supuși presiunilor populației majoritare, indiferent de țara de adopție.

Ca urmare a modului de a trăi în caravane, rromii au fost excluși de la prestațiile și securitatea socială și au fost dezavantajați în domeniul educației, încadrării în muncă, sănătății, posesiei de locuințe și nu în cele din urmă, participării la viața publică.

Rromii sunt un popor nomad fără un teritoriu la care să viseze, fără un teritoriu originar pe care să-l reclame; iar ceea ce-i face atât de speciali este faptul că ei se împacă destul de bine cu aceasta idee.

Tradițiile, obiceiurile și activitățile lor își trag obârșia din viața de familie. Pentru că rromii nu au avut niciodată o țară

și nici o administrație care să instituie legi, nucleul este constituit de familie și descendenți. Tradițiile se manifestă în relațiile familiale, religie, credință, ritualuri și împărțirea dreptății se face prin tribunalul tradițional denumit STABOR.

Nivelul de pregătire profesională este, pe ansamblu, foarte scăzut. Meseriile moderne care duc la ocupații de tip salarial s-au redus dramatic în ultimii 20 de ani.

Meseriile tradiționale ca: turnători de cazane de țuică, tuciuri; confecționeri de burlane din tablă, tinichigerie; împletitul coșurilor de nuiele și a tărnelor; confecționarea măturilor de nuiele; producerea manuală a cărămizilor din lut; confecționarea copăilor, a lingurilor de lemn și a altor obiecte utilizate în bucătărie, s-au menținut la un nivel scăzut. S-au format noi capacități, câteva firave afaceri pe cont propriu, magazine cu produse alimentare care rezistă maxim 2-3 ani.

Deși jumătate din rromi trăiesc în mediul rural, ei dețin foarte puțin pământ atât pentru cultivat cât și pentru casă-grădină.

Grupul populațional de etnie rromă studiat de mine este constituit din populație activă cu vârsta cuprinsă între 19-65 ani în proporție de 47,99 % și populație inactivă cu vârsta cuprinsă între 0-19 ani și peste 65 ani, în proporție de 52,01 %.

Din eșantionul de populație activă, numai 10 % au o ocupație stabilă, fiind măturători angajați la salubritate București sau Pitești și turnători în cadrul unor mini-turnătorii.

Restul populației active, în procent de 37,99 reprezintă: pensionari cu pensii de boala; șomeri; persoane fizice autorizate (firmă proprie); persoane care desfășoară activități sezoniere; persoane care desfășoară activități fără carte de muncă („munca la negru”); persoane beneficiare ale Legii 416 (ajutor social).

Ca stare materială, acest grup populațional este peste medie față de colectivitatea de români agricultori care se află într-un sat apropiat din cadrul aceleiași comune. Aceasta se datorește și unor practici neortodoxe precum cerșetoria,

¹Autor corespondent: Daniela Toma, Crângurile, Găești, Jud. Dâmbovița, România, E-mail: dr_toma_daniela@yahoo.com
Articol intrat în redacție în 17.04.2013 și acceptat spre publicare în 14.06.2013
ACTA MEDICA TRANSILVANICA Septembrie 2013;2(3):45-46

cămătăria, furtul de vite sau produse agricole. Asistăm astfel concertat de zeci de ani la oficializarea unei lumi fără de legi într-o lume cu legi.

În cadrul eșantionului de populație activă în proporție de 10 % am identificat două ocupații preponderent: măturători și turnători.

În ceea ce privește prima ocupație, persoanele care lucrează la salubritate în mediul urban se ocupă cu măturatul străzilor, a trotuarelor, a parcurilor și a altor spații; precum și cu igienizarea și toaletarea pomilor.

Cei care îndeplinesc aceste activități la salubritate își suprasolicitează sistemele osteo-articular și muscular.

Acești muncitori sunt predispuși numeroaselor boli profesionale:

- neuropatii ale membrilor superioare;
- sindrom de compresie a nervului sciatic cauzat de poziții vicioase;
- varice ale membrilor inferioare sau tromboflebite datorate ortostatismului prelungit;
- bursite produse prin manipulare de greutate, epicondrite datorate mișcărilor repetitive;
- sinovite produse prin microtraumatisme;
- tendinite cauzate de suprasolicitare sau traumatisme ale articulațiilor;
- lombalgii;
- tulburări digestive datorate muncii în schimburi;
- tulburări neuropsihice - iritabilitate, vertij, cefalee, depresie, scăderea atenției;
- tulburări de somn.

Tot aici putem aminti și accidentele posibile:

- prin cădere de la înălțime;
- contuzii, plăgi, înțepături, tăieturi, striviri, amputări ale degetelor, leziuni multiple.

Munca unui turnător este aceea de a prelucra metale ca aluminiul și cuprul, adică de a confecționa piese prin diferite procedee de turnare.

Acești muncitori sunt expuși la agenți chimici precum:

- monoxidul de carbon;
- formaldehida;
- rășini.

Și acești muncitori din cauza efortului fizic intens și a muncii executate în condiții de ortostatism prelungit prezintă boli ale sistemului osteoarticular, sau la nivelul sistemului muscular. De asemenea, pot prezenta o serie de alte patologii din cauza diferitelor expuneri și factori de risc:

- silicoza;
- intoxicații cu monoxid de carbon;
- sindrom Raynaud;
- dermatita de contact;
- varice, tromboflebite;
- bursite, sinovite, tendinite;
- artroze, periartrite, discopatii, hernie de disc, fracturi osoase;
- hipertensiune arterială;
- boli respiratorii cronice datorate expunerii la pulberi și gaze iritante;
- boli digestive prin expunere la temperaturi crescute, zgomote, noxe chimice;
- lombalgii;
- tulburări neuropsihice: cefalee, vertij, iritabilitate, scăderea atenției, depresie, tulburări de somn.

Propuneri privind managementul fenomenului ocupațional la rromi

- o Stimularea meseriilor tradiționale și punerea în valoare a produsului acestor activități într-o formă organizată prin contracte ferme cu primăria locală și

care să aibă ca obiect de activitate și obținerea de contracte cu diverși terți în vederea lansării pe piață a acestor produse. Astfel, este posibilă și crearea de locuri de muncă pentru populația rromă și realizarea de beneficii în folosul primăriilor.

- o Crearea de proiecte pentru comunitățile de rromi și atragerea de fonduri europene privind introducerea canalizării și a gazului metan.
- o Angajarea populației rrome în mod prioritar, ca forță de muncă necalificată sau calificată, în funcție de pregătirea profesională la nivelul comunei.
- o Antrenarea populației rrome prioritar, la nivel de A.J.O.F.M., prin cursuri de calificare sau recalificare.
- o Dispariția discriminării în recrutarea forței de muncă a populației rrome și sesizarea promptă a tuturor cazurilor de discriminare organelor responsabile.
- o Atragerea de investitori în colectivitățile de rromi prin punerea în valoare a resurselor locale: plante, flori din flora locală, melci, mure, măceșe, ciuperci, nuiele, vâsc sau material lemnos, de esență moale.
- o Prolungirea statutului de șomer în cazul persoanelor defavorizate de etnie rromă, în cazul în care nu există oferte pe piața muncii.
- o Stimularea micilor producători, I.M.M.-uri, întreprinderi de stat în cazul încadrării de persoane de etnie rromă, prin oferirea de credite preferențiale sau înlesniri la plata impozitelor sau a taxelor aferente salariilor.

BIBLIOGRAFIE

1. Vulcu L. *Tratat de sănătate publică*, Editura Universității Lucian Blaga, Sibiu; 2006.
2. Cojan A. *Curs master management sanitar*, Editura Universității Lucian Blaga, Sibiu; 2005.
3. Vulcu L, Domnariu C. *Medicina socială – Parte componentă a sănătății publice*, Editura Mira Design, Sibiu; 2006.
4. Enachescu D. *Medicina socială – note și suport de curs*.
5. OMS. *Raportul Directorului General al O.M.S.*; 1997.
6. Domnariu C, Frâncu V, Furtună R, Barabon A, Pece Ș, Dascălu A, Darabot D. *Tratat de sănătate publică*, Editura Lucian Blaga, Sibiu; 2006.
7. Voiculescu GhM. *Boli infecțioase*, vol. II, Editura Medicală, București; 1990.
8. Vryheid R. *Un projet d'education sanitaire, multilingue par cassettes*, Forum Mondial de la Sante, vol 13; 1992.
9. Vulcu L, Albu S. *Introducere în abordări în Managementul Sanitar*, Editura Casa de Știință, Cluj-Napoca; 1996.
10. Vulcu L. *Introducere în globalitatea sănătății*, vol. I, II, III; 1999.
11. Vulcu L, Cojan A. *Managementul – note de curs pentru conducerea serviciilor medicale sau sociale*, vol. I, II, Editura CCSSDM; București.